کەریم دەشتی

دیوانی
کەی ئەگەی پەیاتریس؟
و
سەردەمیی خەمگینیی

2020

شیعر

* ناوی کتێب :کەی ئەگەی بیاتریس– سەردەمییی خەمگینیی2020
* ناوی شاعیر : کەریم دەشتی – –1955 – هەولێر
* ژمارەی سپاردن: 944 ساڵی 2012 هەولێر
* چاپی چوارەم – هەولێر
* ئیمێل karimdashti59@yahoo.com
* ژمارەی مۆبایل 07504512785
* وێنە شاعیر: بە کامێرای ئاشتی عەدۆ و هێلکاری هونەرمەند محمد اسماعیل

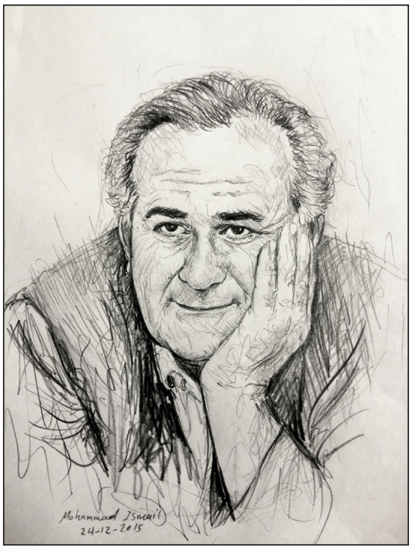
Mohammad Ismail
24-12-2015

1

شووشەیێ شەرابی شینی ڕووت
پەیمانەم لێوڕێژی ئەزەلی با ئەکات
تەوقی گەردنی من زیوینە و هەناسە ئەبەخشێ
بە تیغی دوو دەمی نەمانم
هەندێجار شەوقی تۆ ئەبێتە شمشێر و
بیناییم لە جوانیی لەتئەکات
بۆییێکە لە باخچەی داگیرسان
شیعرم لە تریفەی ناو گۆزەی شەو ئەکات
مەینەتبارە ڕەژووی ئەو دڵەم
لە کوورەی ئەوینت بۆتە ئەڵماسی شین
لە ساتێ مەست بووە
کە شەراب لەمێژە
لە پەیمانەی منا خەست بووە

2

که سەمایێ لە ناو لەپی با هەڵئەکا
وەك ئەوەی کە دەریا لە باوەشتا بمرێ
وەستانی زەمەنە
بەسەر شەختەی ساردی جودایی
نایەڵێ گریانم تەواو کەم
تەمێك دێت ڕستەی شیعرم لە تاوان زەرد ئەبێ
ناتوانێ چرکەیەك رایبدا
ئەوەستم وێنەی تۆ وەها دەورم ئەدا
تەیمانی زمانم ئەڕووخێ
ئەیبینم نایبینم تارمایی کراسێ ئەپۆشێ و
ئەکەومە ناو دڵی وڕێنە
وەهمێکە ژیانم دائەگرێ و
دەرگایێ لە سەرم نامینێ جارێ بکرێتەوە

3

من سەمای شیعرم هەڵبەستووە
لە تونێلی سەخت و ڕەوەزی زیویندا
ئەبەدییم ڕاوکردوە بێ پەروا
قەفەزم وەك كۆتێ لە ملی ئازادی دادڕێ
لە پاوانی كەسكی ئەویندا
بێتۆییم كردۆتە قەراری زمانم
چەند سەختە ئەوینت ببێتە تەوتەمی
پەرستگای پڕ تیری نەمانم
ئەچمەوە ناو دێر و كوختەكان
هەتا دێم حەقیقەت ببەخشە
بە باخی گومانم

4

تەنهایی پەیمانەی شەرابی سپێدەی شکاندووم
تریفەی شیعری لێهەڵڕشتووم
ماندووم و هەمیشە ڕائەکەم تا بگەم
بە زناری سپیی کەمەر و ماچی کەم
داگیرسانێك لە دڵ بەربووە
عەوداڵی تاریکیم نایگەمێ ڕووناکیم بداتێ
تیشکی تۆ چەند گەشە بینایی لێسەندووم
ئێستا بێ بینایی ڕەوەزان تەیئەکەم
مەودایێ ببەخشە بۆ ساتێ بتوانم
چاوی خۆم بۆ وێنەت بکەمەوە
چڵە گیایێ لە چیمەنی ئەدگارت
بۆ ماڵی بیابانیم ببەمەوە

5

له دڵی ئاگردا خۆڵەمێش دیارە و
له دڵی ئاویشدا وشکایی
له شووشەی زەوییدا قووڵایی
له پۆڵای دڵی تۆش شەرابی جودایی
له مندا دڵۆپێ
خۆڵەمێش ڕۆحی تۆی له تەم گرواندووە
من له تۆ تۆ له من ئەوینی بەخشندەو
نەمامی هەزاران نهێنیت چاندووە
خاك لەتاو هاتنت وشك هەڵگەڕاوە
له نێو تەمتومانی زەمەندا دڵی تۆش
پەیمانە وردووخاش بوو
له ژێر تاسەی گڕی شەرابدا
ئاوەهاش دڵی من

6

تەونێکت لە زنجیر چنیوە بۆ ڕۆحم
فڕینی شلکردووم بۆ مەرگ
تیغێکت لە ئەڵماس ساوداوە بۆ ملم
کوشتنی ئاوداوە بۆ دڵم
شەوێکی درێژە سەرتاپای ڕێگەشم گیراوە
وا ئەڕژێ چۆڕاوگەی برینم
ئەی شیعر دەروازەی مەرجانی ناخی خۆت
بۆ قەڵەم هەڵڕێژە
بتوانم سەفایێ داڕێژم
کەون پاك کاتەوە بۆ بەر پێی بینینم

7

ئەو خوێنەم پڕ بووە لە سکڵی جوانییت
سووتانی خۆشکردووم
کانیلەی چاومی پڕ دەریا کردووە
لافاوە بۆ ناو ڕێی خنکانم
من ئێستا لە ژێر تیشکی زێڕکفتا
مەلێکم مەبەستە بەسەرما ڕابووریٚ
نە قەڵەم لە دەستم گیر ئەبێ و نە دڵم
لە ناو زێی ئەوینت پیر ئەبێ
دوا قەترەی تەنهاییم وەك ئاڵتوون
ئەڕژێتە سەر زەویی غەریبی
هاتووم و دەرگایێ نابینم
کرانەوەی بە دوابێ ئەی مەحاڵ

8

چراکەت داگیرسان
دڵی من بەو شەوقە گڕی گرت لەمێژە توایمەوە
شەوقێکە ئەوینت زەیتی ناو دەماری خوێنییەتی
ئەسپیی دڵ تاو ئەدا
تا هەتاش ئەو دڵەم بەو گڕە بسووتێ
هێشتاکە ناگاتە گەشی ڕووت
هەربۆیەش چی ڕستەی شیعر هەن
لە زمانی بەرزیی مانادا دەئاڵێ
چی بکەم من تا شەوقی ئەو گڕە
ئازادیم بۆ بکا بە هێزی شاباڵێ؟

9

دوو باڵم لە باخی مەلستان بۆ مەستیم هێنا بوو
تا پێم لە سارای خاك بێتەوە
دوو دیدگام
لە شووشەی دڵی ماسییەکاندا هێنا بوو
قووڵایی جوانییت ببینم
دوو دەستم لە لۆکەی تەمتومان هێنا بوو
بیکەمە سەرینی ئەبەدیی گەردنی ئاوینت
دوو داوە تیشکم
لە ناو ماڵی خۆرەتاو دزی بوو
بیبەخشم بە شەوقی ڕوخسارت
دوا جاریش ئاوازی ئازادیم هێنا بوو بۆ قەفەس
داگیرسێم لە شەوقی دیدارت

10

ئاوێکی سامگرتووی
منیش مەلەوانێکی ترسنۆك
ئەمەوێ بگەمە لێوارت بۆ ساتێ
گڕێکی بێ ترس و تەنکی
منیش دوو شاباڵی تەنکتر
ئەمەوێ بچمە ناو بلێسەت
بەفرێکی ئەستوورو چەمێکی بە خوڕڕی
منیش ئەشقێکی گڕگرتوو
ئەترسم بێمە ناو دڵتەوە بی بە ئاو
هەڵڕژێی یەکجاری نەتبینم

11

تا ئێستاش دەنگەکان هەروا دێن دەنگی تۆن
لە تاوێرو تاشەکاندا ئەزرنگێنەوە
تا ئێستاش ڕەنگەکان هەروا دێن
ڕەنگی تۆ لە گیادا ئەپڕژێن
ئەو دەنگانە سەدای جوانییەکانی کەونە
لە شەبەنگی تۆدا خەست بوونەتەوە
ڕەنگەکان تیشکی هەموو دارستانەکانە
شەڵاڵ بە ئەدگاری تۆ بووینە
بۆیە من لە هەموو دەنگێکا ئەکەوم و
لە هەموو ڕەنگێکا زیندوو ئەبمەوە

12

نە شکا توایەوە ئێستاکە ئاوازە
ئینجانەی دڵم بوو کەوتە بەر ڕووناکیی و
تەبەشی بەیاتریس توایەوە
ئەوەتا بارانی توانەوەی دڵی من
لافاوی خستە ناو ئۆقیانووس
ئەوینی جاویدانی دڵی تواوەی من
بۆتە پەلکی زەیتوونی ناو دەنووکی مەلان
هەر بۆیەش ئەو چریکەی ئەیبیستی
چریکەی ئەوینە ئەخوێنێ
کەون پڕ ئاوازی تۆ بووە
ئاوازێ تا هەتا لە گەرووی ئاشقان ئەمینێ

13

دره‌نگه دره‌نگ سێ به‌تڵی شه‌و راشكاوه
به‌ڵام تۆ هه‌ر له ناو چاوما ئه‌دره‌وشێیته‌وه
به هه‌زاران هه‌زاران ڕه‌نگ ده‌وره‌دراوم
دڵم پڕ مه‌لی ڕه‌نگاوڕه‌نگی سپێدانه
هه‌ستم ئه‌كرد په‌نجه‌كانم بوونه‌ته فرشه و
هه‌رچۆنێ ئه‌موه‌شاند
ده‌فته‌ریان پڕ له ڕه‌نگ ئه‌كرد
ڕه‌وه ڕه‌وه شه‌وی نووته‌ك و شه‌وه‌زه‌نگ
له ناو له‌پی مندا ئه‌مرد
به‌یان ئه‌نگووت
به‌ڵام له‌به‌ر تیشك و تاوی ڕوخساری تۆ
هه‌ستم به زه‌مه‌ن نه‌ئه‌كرد

14

تۆ لە کوێی تەوتەمی سارای دوور؟
ئەی خوناو لەسەر پەلکی گیا
ئەی ڕستەی ئەبەدی ناو شیعرو تەمتومان
ئەی شیرازەی هەبوون بەم هەموو جوانییەوە
چۆن وابکەم تۆ تیشکی خەونم بی
چۆن توانیت لەبەرگی گەڵایی یا بریقەی خوناو
ترووسکەی شەونم بی
لە کام ئاو کام دەریا وەستاوی
بوونم وا کەوتۆتە تۆفانی لەرزەوە؟
دڵمت وا داوەتە دەست تەرزە
تای ئەوینم نەبێ لەمێژە بوومەتە چلوورە
ئەزانم ڕووناکیت ئەمکاتە ئاوی جاویدانی
زێ بە زێ ئەڕژێمە چاوتەوە

15

کەی ئەگەی کەنار لەبەر پێتا ببێتە ئاڵتوون
ئاڵتونیش لە تاوتا بتوێتەوە
زەوییەکان چاوەڕێی بەخششی تۆ ئەکەن
بەخششت چەتری بەر بارانی ژاڵەیە
کەی ئەگەی چیاکان گفتوگۆی بنارو
ئاڵەکۆکی ژێر بەفری تۆ ئەکەن
کەی ئەگەی ئەفسوونت ببێتە ئەفیونی ئەبەدی و
ئاگاهیم لێ سەنێت؟
ئەزانم کە ئەگەی
بوومەتە فەرشی ڕەنگماتی بەری پێت کەی ئەگەی؟

16

وەك بەفر بوو دڵم ڕەشبۆوە
وەك پەری ئەبەنووس بوو سەرم سپیی بوو
شارێك بووم لە تەلاری بەرز بووم بەگوند
ئاگرێکی گەش بووم ئێستاکە خۆڵەمێش
دەریا بووم
شەپۆلم ئەگەییە ئاسمان و بووم بە گۆم
پاپۆڕی گەوهەر بووم نوقم بووم
تۆهاتی دڵ سپیی هەڵگەڕاو سەر بوو بە نیلۆفەڕ
گوندم بوو بە شارو خۆڵەمێش بوو بە نوور
چیت هێنا لە گەڵ خۆت وا کەینوونەت گۆڕیم
کتێبی ئەندێشەت پڕکردم لە ڕستەی جاویدان؟

17

بمتوانیایە لە ناو ماڵی ئاودا بژیم
هەموو دونیات بۆ ئەگەڕام
من سیمای تۆ ئەناسمەوە
بمتوانیایە لە ناو لەپی تیشك بژیم
تیشکی دونیام ئەهێنا بۆت
بەڵام هەرچی با هەیە وا لە ناو دڵی مندا ئەژیت
بۆیە دڵم پڕە لە تۆ
هەرچی تیشك و ڕووناکییە
لە ناو گیای شیعری مندا دێت و دەچێت
تۆ نە چەپکەنە ئەکرێیت
تا لە ئینجانەی خوێنمدا جاویدانییت پێ ببەخشم
نە ئەتوانم لە باوەشی خۆمتگرم
بۆ تا هەتا لە سینەما بەندت بکەم

18

تازە چەم ڕژاوە بۆنی خاك بە سینەم پژاوە
تەیمانی ئەوینمی تەنیوە و جامی دڵ شکاوە
ئۆلۆمپی دەستی تۆ
منیشی کردۆتە مەشخەڵ و
سووتانم ئاسمانی لە نووتەك بڕیوە
هاتووم و زۆر سەختی و ڕەوەزم
خستۆتە ژێر پام و نوقمی وێنەت بوویمە
چەند سەختە تا ئەگەم
وێنەت لە بای گەردوون بگۆڕێ و بێت بە ئاو
چەند ئاوان بگەڕێم بە دوای تۆ؟
کە سێ بەشی بوون هەر ئاوە

19

تێپەڕین بە سەرما باڵداری سەوزی تۆ
کە لە ئاوی چاوم شوران و باڵیان گرت
هەڵوەرین لە ناخی درەختی ئەشقی تۆ
کە لە کێڵگەی سینەم ڕووابوون بە ئاوی فرمێسکم
بێت و تا ئەتبینم کتێبی برینم دانەخرێ
چیمەنێ لە جوانییت ئەنووسم
ڕستەی هیچ شیعرێکم نەتوانێ زیندوو بێ و
هاڵاو نەیسووتێنێ
ئیدی با تێپەڕن نە ئاسمان ئەبینم
نە درەختی سەوزی ئەشقی تۆ

20

ئەوینە تاجی دڵ نەخشەکاو
دڵی بەردیش نەرم و تاریکی شەقئەکا
باخچەی خوێن پڕ کەروێشکی سپیی و
باڵۆرەی وجودیش پڕ نەوای نەی ئەکا
بێ ئەوین جوڵەی بازنەی کەون تێکئەچێ
کەس کێشی نامینێ
ئەوینی تۆ وەها منی لە قافناوە
پێموایە من چاوم هەرنییە لە شەوقت ڕامینێ
ئەی کلیلی بوونم بەبێ تۆ
قفڵێکی ژەنگاوی و بوونێکی زەبوونم

21

له جووڵەی بازنەیی کەوندا ئەوینت
بناغە و ڕەزمی ڕاز و بوونە
ئەوینی تۆیە کە ئەتوانم
تەڵەسمی بایەکان بکەمەوەو
نهێنی و قووڵایی ببینم
ئەوینی تۆیە کە ڕەنگ ئەدا بە شەوق و
شەوق ئەدا بە چراویلکەی ژینم
تۆ دەنگی زەمین و بڕبڕەی هەبوونی
بە ئەوین منت لە خاچگەلی خۆت داوە
کەی دەمێ مەودایەك ئەبەخشی
تا منیش بۆ تاوێ بەرپێی خۆم ببینم؟

22

دوا جار بوو بەسەر پشتی تیشك و ڕووناکی
گلێنەت لێسەندم نەمتوانی بتبینم
ئێستاکەش ئەو تیشکە چاومی گرتووە و
بە تەنها لە شووشەی سەرمدا دیاری
لە دوای تۆ وەك مشتێ خۆڵەمێش
هەر بایێ هەڵئەکا تۆزێکیم لێئەباو
زەویی پڕ من بووە
دواجاریش لە کەلێن و درزی زەوییدا
بۆ ئەبەد لە بووندا نامێنم
بەم تیشکەش تۆڵەی خۆم
لە تاریکی و بێتۆیی ئەسێنم

23

چەند ماندووم هەر ئەڵێی بۆ ئەوە خوڵقاوم
هەمیشە بە دوای تۆ ڕابکەم
ئێستاکەش لە دڵی ڕاکردن ڕائەکەم
ڕاکردن پیشەمە بۆ ئەوە خوڵقاوم
ڕاکردن بە دوای تۆ وچانی ئەبەدیی و
تا هەتا تەوقی سەر گەردنمە
کەی ئەگەی شمشێری ڕاکردن
بخەمەوە کاڵان و لەگەڵ تۆ با بگرم
کام مردن ماوە من نەیچێژم؟
ئەوەتا دوا مردن لەبەرما ڕائەکا

24

وەرەوە زەمەنم وەستاوە فەلەکم ناسوورێ

ئەوەندە نەماوە بکەوم

لە کام با هەڵئەکەی دێمە بەر ئەو بایە

لەمێژە دژ بە مەرگ وەستاوم

ئەوینت وا لە ناو خوێنمدا ڕسکاوە

کەسێکم وەك ئەوەی کە زەمەن لە تەلبەندی ناوە

بۆ ساتێ وچان دەو وچانت سروشتم ئەگۆڕێ و

ئەبمەوە خودی خۆم

ئەو منەم بدەوە

من بەرگەی بەرداشی با ناگرم

تا هەتا بسووڕێم

25

کاتماڵێکی تەنگ و ناخۆشە

من لە کات ڕائەکەم

دەرەوەی کاتەکان ماڵمە

شوێن شەرابێکی تاڵ و سەنگینە

شوێنەکان جێدێڵم دەرەوەی شوێن ئاڵە

کات و شوێن بۆ ئەوین ناگونجێن

ئەوین کەی ئەتوانێ

لە بنباڵی شوێنکات هەڵبکات

ئەو مەلە شاباڵی خۆی هەیە بێ فڕین ئەکەوێ

پەڕوپۆی ئەسووتێ

چی بکەم تا بتوانم دەرەوەی کاتوشوێن

بکەم بە ماڵی خۆم فەزای تۆ بدوێنم؟

26

مەلەی من لە ئاوی خوێ نییە
لە دەریای ئەڤینی ئاویندا برِستی گرتووە
بۆ ساتێ دەستم لە شەپۆلی کێویدا گیر ببێ
قایغی ئەوینم لە باخی تەمتومان پیر ئەبێ
ئەوینە تان و پۆی ئەم کەونە
بێ ئەوین کەی قەرەج
لە سوچێکی زەویی بێ چرِین گیر ئەبێ
ساڤیو تۆ لە کوێی
خەریکە شاباڵی مەلەی ئەبەدییم
لە سفت و رِەقی ئاو شل ئەبێ؟
وەرەوە ڤێرژیلم ببەوە لای پەیاتریس
کە دوور لە فلۆرانس وەك دانتی خەمگینم

27

دیار بی یاخود نادیار

له بەرزایی بی یا له بنار

هەر له ماڵی ئاوی سپیی گلێنەمی

چەشنی دەمار نەزمی دڵمت له دەستایه و

فەلەکم هەڵئەسوورێنێ

زۆر کەڕەتان به نێو ڕێگەو بانەکاندا ئەڕۆم

ئەوە خۆم نیم ساڤیو ئەتۆم

لەمێژه خۆم لەدەست داوه

ونێکی ئەبەدییم و تۆ هاتوویته ناو جەستەی من

ئەوین هێزێکی جاویدو گروەنکاره

ئەویندارانِ له یەك ئەداو ئەیکا به یەك

28

که سەیری پەنجەکانم ئەکەم
قەڵەم بە سەر کاغەز دادێنن
پەنجەکان تۆن ئەیانناسمەوە
که چڕینێ بە گوڕ ئەمگرێ
دەنگەکان هەمووی تۆن
زمان پڕ شیر ئەکەن
زمان تۆی
وەها بە ناو خوێنما هەڵئەفڕی
هەست بە شاباڵی جوانییت ئەکەم
ئاسمان تۆی
لەم فەزایە بەرینەدا بە سەر مەداری دڵمەوە
ئەبەدێکی بۆ تا هەتا لە هات و چۆی

29

له گەڕان بە دوای تۆدا
شوێن پێمە زەویی تەنیوە
بوونەتە کانیلەی ئاوەکان
وێنەی تۆیان لێئەدرەوشێتەوە و
دونیایان پڕ نوور کردووە
سیمای تۆ هەر وەك تەمتومان
کەونی لە تارای سپییدا
لە زنجیری ئاقیق گرتووە
لەوەتەی هەم تەوقی گەردنم ئەشکێنم
مرواریت لە خوێن بەربووەو
بەنێو کەوندا وەربووە
دڵی من گۆشت نییە پۆڵایە
مەگەر نا تیزابی فیراق چۆن
تا ئێستە نەیسووتاندووە؟

30

برووسكێكی دووره جارجاره له قووڵایی دڵما
ئه‌بێته چه‌خماخه‌و تاو ئه‌دا
شه‌باقه‌ی برینه له باخی مێلاقه‌ی سووورباودا
بۆته كوانووی تیشك و مۆری سه‌ر بازوان
جۆگه‌ێێ شیری ئه‌وینه
به ناو گیانی ماندووما
دائه‌ڕژێ و هه‌ستی من ساو ئه‌دا
وردووخاشبوونێكه جار جاره
به‌رئه‌بێته گیانی گه‌وهه‌رسای ئێسقانم
ئه‌وه تۆی برووسك و شكست و برینی زه‌ینم
پڕ بلاچه‌ی نوور ئه‌كه‌ی

31

شاهەنگی ئەوینت شیلەی دڵمی مژی و
ئێستاکە دڵی من کەوتووەو دڵێکی کوژراوە
گەوهەری یەکدانەی ئەوینت
وەك سوولی دامێنان
شاباڵت منی پڕ لە فڕین کردووە
زمانم پڕ ئاوازی زەردوسوور بووە و
نزیکیم نەماوە دوورییە ئومێدم
ئەی باخی پەلکە گیا و ئاقیقی هەزار ڕەنگ
ناو چاوم جێهێڵە بەدیت کەم
ئەگینا کوێرێکم لەبەڕیای بێ سنوور
شاباڵی فڕینت ئاراستەی من ئەکا

32

کەدەنگی شکاوی شووشویێ ئەبیستم
ئەودڵەم پێم ئەڵێ کەچەندین هەزارجار
وەکو ئەو شکاوە
ئەو کاتەی گەڵایێ لە بەرزایی ئاسماندا ئەوەرێ
ئەزانم شاباڵم ئاوەها لە فڕین ئەکەوێ
کە دەنگی گریانێ لە ئەوین ئەبیستم
ئەزانم شیعری من لەبەرچی هەمیشە گریاوە
هەربۆیەش دەنگیی نەی
لە داخی ڕەنگیی بەی
چوار دەوری بە فیراق گیراوە
دڵەکەم شکان و شاباڵم
سووتان و ئەوین و گریانت بە چەشنێ
لە خاچی بێئەوی دراوە
کە تەنها تاقانەی زەمین بم
نە لە کەس بچم و نە کەسیش لە من بچێ

33

ژێی دەنگم هاواری ونبوونت پساندی و
سپێنەی چاوانیش گەڕانم بە دوای تۆ ڕەشاندی
پەنجەکانم پۆڵای نووسین بوون
هاڵاوی ئەوینت وەراندی و
خوێنیشم فیراقت لەوتاندی
پەیمانەم کریستاڵی زیوین بوو و تووڕەییت
لە پێکی دواییندا بە هێزی ئێستەتیك شکاندی
ئەوێستاش تەنهام وتەنهاتر لەباخێ
کە تەرزە لە شەوێکی تووشا
ئەوەندەی لێمژی ژاکاندی
ئەوەستم بۆ ئەوەی تێبگەم
ئەو دڵەی کە پڕ لە ئەوینە چۆن ماوە
لە نێو تای ئەم ژینە؟

34

چەند کپییت لە ناڵەوهاوارم

چەند سپییت لە گلارەی چاوانم

چەند ئاوییت لە بیابانی دڵم

چەندگەرمیت لەسینەی ساردما و

چەند ونیت لەلووتکەی دیارو

چەند شەوقیت لە شەوی تارما

ناولەپم کردە تەختی زیوی هەمایۆن

بۆ تۆی شاو گەردنم بۆ کردی بەکاڵان

بۆ شمشێری دەستت

ڕێگەی هات و نەهاتم بڕی لە پێشوازیت

ئاوی دەریای سوێرم خواردەوە

ئەوەتا بینایی شکاوم

دەرگای پۆڵای داخراوم

کلیلیش لە سینەت شەوقێکە

بریقەی ئەچێتە ئاسمان

35

من تێنوو، ئاوی تۆ ئاگر بوو
من زەویی بینینت ئاسمان بوو
گەڵا بووم هاتنت پاییز بوو
وشکایی گەوهەر بووم تۆ زێی دوور
من کاسەی بەتاڵی زەمان بووم
تۆ شەرابی کۆنی سەد ساڵە
لە بازنەی زەمەندا سووڕانم دیارترین بڕیار بوو
تۆ شەوقی بە ورشەی نادیار
لەمندا هەمیشە هاتن و لە تۆدا هەمیشە راکردن
من بەرزاییم بۆ ئەبڕیت تۆ دامێنت تەی ئەکرد
ئەوێستاش سوارێکم زینی ئەسپیی جوانییم
لە تاریکی ڕۆچووە
تۆ لە ناو ڕووناکیی تاو ئەدەی

36

تا هەبم ئەوینە ستوونی هەبوونم راگرێ و
نەبوونم ساتێکە کە ئەوینم ئەمرێ
دڵخۆشم بە مردن لەو کاتە
بێ ئەوین
نەورەسێ نافڕێ و
قەڵەمێ ناپشکوێ و
شنەیێ هەڵناکا
ئای کە ترسناکە
ئەبینی منی شێت لە تۆدا چەند زیندووم
لە بێتۆیی مردووم
هەر بۆیەش هەمیشە ڕائەکەم
ئەو کاتە گەوهەری شیعرو شین ئەبێتە خۆڵەمێش
کە ئاگر نامینێ و دڵەکان بە تاڵن لە شەوق و بلێسە
بۆیەکا من گۆرانی ئەچڕم
ئەزانم چڕینم بۆ چییەو بۆ کێیە
کە خەزنەی ئەوینم لە وێیە

37

با هەر شەو لە قژتا تاریك بێ و
ڕێ بە سەر باڵاتا باریك بێ
لێ سەمای شیعر هەر جاویدە
کە شەوقی ئەوینی لە دڵ بێ و
هەمیشە لە ئاوی ئەویندا شینی شەوبۆ بگرێ
من لە ناو ڕەوەزو لووتکەدا ئەوینم ئاوداوە
لە ڕێی دوور و دەریا هاوارم لە دەمت ساو داوە
هیچ دوندێ نەماوە
لەوێوە سەیری تۆم نەکردبێ
لەمپەرێ نەماوە
لە بەر پێی هاتنم بۆ لای تۆ نەمردبێ
زۆرجاران تاشەی دەم بناران
لە بەر پێم گڕ ئەگرن ئەمناسن
لە تاوی ئەوینم ئەتاسێن
چەند خۆشە کەوتن و نوقم بوون لە تۆدا
یا گەیشتن بەوەی کە شیعر
لە وێوە نەمری بە تۆدا

38

ئەبینی ئەم بایە چەند سەخت و سەنگینە
ئەزانێ تۆ لە کوێی بۆلای تۆ هەڵئەکا
ئەوە دێت
ئەو ڕۆحەی پێیەتی هی منە وەریگرەو
دەفتەری ئازارە ناردوومە
لە میانی من و با هەزاران باوەش لە نهێنی
نێوانی پڕ لە خزمایەتی کردووە
لە میانی من و با ئەوین و ڤیانی تۆیە
لە فەزای بەند کردووین
من و با چەند شێتین ئەوینی تۆ نەبا
لە ئۆقیانووسی خەم ئەمردین

39

ئەوەتا خاك و هەڵۆ لە نێو تای ئەویندا کەوتووەو
تەمە سسپییەکانی لە ڕۆحدا شین بوو
بۆتە پیانۆی گەشی ڕۆژهەڵات
بۆتە پەنجەی دۆستێ
هەمیشە چاوەڕوانی تۆ ئەکات
لە ژێر درەختی سەوزی حیکمەتدا
من بورجی بەلەکی زەمین و زەمانم نووسیوە
درەختێ جارجارە وەك ئاقیق ئەدرەو شێتەوە و
جارجارەش وەك دڵم خامۆشە
لە کتێبی ئاودا توامەوەو
ڕژامە ناو کتێبی ئاڵی نەی
مێژووی ئەوینم نووسییەوە
کە سکڵی ناو خۆڵەمێشم داگیرساند
چوومەوە بەرزایی بەرز تا قووڵایی
ئەبینی ئەوینت چۆن داگیری کردووم؟

40

تەونی پڕ نەخشی ئەوینت
بینایی لە من سەندۆتەوە
تا من ئەم نەخشەم تەواو کردووە
هەزاران گەڵای سیحراوی شیعرم لێ هەڵوەریوە و
هەزاران شانەم لە سەردا مردووە
تەونی ڤینی تۆ وەك کێوی قافە
نە تەواو ئەبێ تا وێنای ببینم
نە دەستیش پێی ئەگا
هەزاران هەزار سیمورغی ڕۆحم ڕێیان گرتووە
بەڵام تا ئەبەد ناگەن بەو ڕێیە
دڵنیام کەوا هەرگیزاو هەرگیز ڕێ تەواو نابێ
بۆیە پێویستم بە سەدان دڵە

41

زمانم پڕ بووە لە مەلی ئەوین و
داغستانی ڕۆحم پڕ بووە
لە تەرمی سەدەیەك وەرینم
ناو لەپم لە گیای سپێدەت نوقم بوو
دڵیشم لە تاوی فیراقت بە ساردی زوقم بوو
زۆر دوورو دێرینە
من لە شووشەی شەوقی تۆوەیە
چۆلەکەی هاوارم ئاسمانی تەنیوە
کە زێ دێ ئەزانم ئەوە تۆی وا هاتووی
بمخەیتە بەر شەپۆلی تاسەو هەڵئەکەی
وا کەنار پڕ ئەبێ لە نەوڕەس
ئەزانم ئەوە تۆی کە نایەیت
تا چرای مەرگی من پێبکەی

42

تەمتومان دوندو دامێنی داگرتبێ

ئەوە تۆی وەك ستوونی شووشە

کەونی ڕاگرتبێ

لە تەك هەر تاشەیێ گیایێ ڕوابێ

ئەوە تۆی ئەوە تۆی بەوێ تێپەڕیبێ

تۆ لە گەڵ شەونم و باو بۆران و

ڕەزی شەراب و ئاوەکان هاودەمی

بۆیە من سەراپای وەرزەکان تەی ئەکەم

تا دەستم بتگاتێ

وەلێ زوو ئەبیتە چەم و ئاو

تۆ ئەی تاقانەی گەردوون و

گەوهەری یەکدانە و ئاقیقی شین و مۆر

لێگەڕێ بۆ جارێ بتبینم

بۆ ئەبەد چاوانم لێکبنێم

ئەی تەوقی مەرجانیی گەردنم

43

ئەوەی من ئەینووسم
لە سەر ئاویش نەخشی خۆی هەیە
لە باو بۆرانیش دائەگیرسێ
ئەوین شوێنپێی هەیە و شاباڵی هەبوونە
بە ئەوین ژین پڕ مەرکانەی بوون ئەبێ
کە میهرو ڤیانی تۆم هەبێ
کوانووی شەوقی ژین ئەبەد ناکوژێتەوە
ئەبینی ئەوین مەشخەڵێکی چەند کۆن و دێرینە
ئەوینە وا ئەکات هەر نوێ بێتەوە
ئەوەی من ئەینووسم
لە کانگەی ئەویندا هەڵئەقووڵێ و
ئەزەلە وشك نابێتەوە

44

پەنجەرەکەت بکەرەوە با جوانیت با بیبات و
زەوی پڕ لە عەتری ئەزەلی سیمات بێت
با دڵم بەو عەترە پڕ لە تای ئاگری ئەوین بێت
لاولاوەی شیعری جاویدانی لێ شین بێت
دەنگی تۆیە بانگی ئازادی و سەرچاوەی ڕەهایی
بە تۆیە تاشە بەرد گوڵ ئەگرێ
ڕەنگی تۆیە تابلۆی دەریاکان شین ئەکا
هەور پڕ لە شەوبۆی شین ئەکات
پە نجەرەت بکەرەوە
با سپێدە پڕ ڕەنگی چاوت بێ
سینەشت پڕ لە گیا

45

وەرەوە لەمێژە بەسەر ئەو تاشەوە وەستاوم
بوومەتە پەیکەری بەر باران
وەستانم بای سەخت و شەڕی تووشی بەفرو
سووتانی زەمانەی بینیوە
لافاوی تا ئاسمان بەرز بوو و
بوومەلەرزەی تا قووڵایی زەوی و مردنی بینیوە
هەست ئەکەم بە ڕاستی بوومەتە تاشەیێ
لەو تاشە بەردانەی دەوروبەر
هەر تەواو من بەردو پەیکەری بەردینم
ئەگینا چۆن ماوم تا ئێستا نەمردووم؟

46

ڕێگاکان لەبەر پێم دوورو درێژ ئەبنەوە
هەمیشە تۆش ئاوا دوورو درێژ ئەبییەوە
بۆیە من بە درێژایی هەموو وەرزەکان لە ڕێگام
ڕێگایێ نەماوە من تەیم نەکردبێ
ئەبینی ئەوینت منی چۆن کردۆتە تەمنشین و
تەنهاییم تەوقی ژین ؟
هەتا چاو هەتەرکات
تۆ دووری و دووریشت
بە تەنها هەر بۆ لای من نییە
لە هەموو لایەکا هەر دووری و دووریەکانت
منی لە هەزار لا گرتووە

47

ئەی تەم و تەمتومان

دیارو نادیار

زەمین ئاسمان

رەوەزو دەریای دوور

لە هەر لاو کەنارێ

لە هەر لووتکەیەك و دامێن و بنارێ دیاری

هەر بۆیەش من ئەبێ ببم بە هەزار بەش

دیسانەو هەر بەشی تۆ ناکەم

ئەوینی ئەوینان منی داگرتووە

مەحاڵە بتوانم لە شوێنێ داگیرسێم

بزانە سووتان لە ناو گڕی ئەوینی ئەبەدییی

چەند سەختە دەبێ خوێن بەباکەم

48

ئێستاکه له نێو بای هەزار لا دانیشتووم
بەڵام دڵ بەتەنها یەك ڕووگه ئەبینێ
ڕووگەیێ تۆی تیادا به درێژایی هەموو چاخەکان
وەك مەشخەڵ ئەمینێ
مێزەکان ، خێدان و داروچکەی بنددان، قاپی مەی
هەموویان له سەمای بادانه
سەمای باش له لەپی تۆوەیه و ئەوینته
که بای خستۆته سەماوه

49

هەندێ ئاوازم بە شاباڵی سووری بازێکا ناردووە
تاوێر لە خۆشی خۆی لەقئەکا
دڵنیام لە شەققەی باڵێکا ئەگەنە لای تۆوە
وەك لاولاو لە کەمەرت دەئاڵێن
ئەو ئاوازانە بەم هەیبەتەوە
ئەوینی منیان تیا نووسراوە و پڕپڕن لە گریان
لە گەڵ هەر هاژەو هەر خووڕەیێ
بەڵاتا ئەڕژێن و بازووبەندی زەمەن شەق ئەکەن
ئەم ئاوازانە هی منن
بەڵام لە ئاوێنەی هەزاران شەوقی تۆن

50

له ئاوی زوڵاڵی ناو دڵی شەوغدا تۆم دیوە
چاوم پڕ لە نووری تۆ بووە
لە خەونی شەوانی زۆر تاریك تۆم دیوەو
دڵم پڕ نارنجی حەسرەت و ژان بووە
لە تیشکی هەتاودا سەمای تۆ
کتێبی فێربوونی چوونە ناو ئاگرو ژەنینی ژێی گڕە
ئەوینێ دیمەنی وای تیا بێ ئەویندار
چۆن لە ناو باخی بلێسەی تۆ مابێ
من کوشتەی ئەوینێکی وەها دژوارم
هەر بۆیەش بۆ ئەبەد ئەمبینی خەمبارم

51

ئەمەیان دوا ڕستەو دوا دێڕو دوا وشەو دوا پیتە
بەواندا ئەچمە ناو تەنووری ئەوینت
سەرەتا بە خەون و بە وەهم و بە خەیاڵ
من قسە بۆ هاڵاوی ئاگرو سکڵی گەش ئەکەم
پاشانیش بە ڕستەی درێژو بە دێڕی ڕووناهی
بە وشەی ناو تیشك و بە پیتی سیحراوی
دوا جاریش بەو دڵەی ئەیکەمە قوربانی
بەو جەستەی ئەیکەمە خواردنی مەرگی تووش
ئەوساکە منم جاویدانی لە ناو باخی شیعر
ئەی بوون و نەبوونم
کەی ئەگەی؟

دیوانی
سەردەمی خەمگینی
2020

شیعر

سەرزەمینی سووتاو

کەس نەیدەزانی لە کوێوە، ئاو بۆ ناو قەڵای دمدم ئەچوو، نهێنییەك بوو، تەنها گەورەکانی ناو قەڵاکە ئەیانزانی، کەچی دوژمن هەر زوو سەرچاوەی ئاوەکەی کوێر کردەوە، ئەرێ کێ بوو ئەو نهێنییەی گەیاندە دوژمن؟

1

قاشوانێ

چەند خەمگینە سترانی پاییز،
ئاوازی یاقووتی بیرەوەرین
پڕە لە گەڵای ئەو جەستانەی
لە پێناوی خۆر هەڵوەرین
فرمێسکی ئاگرین لە چاوی کوێر ئەوەرێنێ
کانی غوربەت لە قووڵترین بیابانی ڕۆح ئەتەقێنێ
سەبری ئەبەدیی و پڕ لە سوێی ئەیوب
لە دڵی وێرانی یاکووب ئەتارێنێ
هەزارەها بیری خەیاڵ
بۆ یوسفە عاشقەکان لێئەدات و
جلی سروشت شەلاڵی خەون و خوێن ئەکات
تا هەر گورگەو بەبۆنی خوێن داڕزێت و بلورێنێ
چەند خەمگینە سترانی پاییز
- **دوایی نایێ دادم دادت** -
لەدوا برگەی ئەو گۆرانییە بوو
لە دامێنی ڕەشباوی سورداش
به خانیم گووت ئێمە کە
- **سوخەن نەوازێکمان - نەبوو**

ئەدی بۆچی خوا ئەو زمانەی بە ئێمە بەخشی
وتی ئاخر کەسەر پڕبوو لە تەونی جاڵجاڵۆکە
زمان لە گۆئەکەوێ
ئێمە کۆمەڵە درەختێکی شکاوین
کەڕەشەبا هات
خۆمان دەرگای دارستانمان بۆکردەوە
خانای لەپ زێڕین دمدمی
لە سەر بەرزترین چیا هەڵێنابوو
کە کچەکانی دمدمێ
یەك یەك خۆیان لەقەڵا هەڵدەدێرا
هاواری ئەکرد
هەزار هێندە بەرزبینەوە هەر ئەوەرین
دەمی داس و کلکی تەورین
بۆ خاك ترسنۆکترینین
بۆ یەکتریش ئەڵێی بەورین
لە کوێی فەرهاد
ئەی خەمگینترین کوڵنگ وەشێن

که پڕووشە ئاگری کوڵنگەکەت
جەرگی بێستوونی کون کون ئەکرد
بە دوای رۆشنایی ونبووی،
ئەگەر ئەمجارە چوویەوە
سەر گاشەبەردەکانی بێستوون
بە ئەشکەوتەکان بڵێ حەیفێ
نەمن شیرین ئەبینمەوە
نە دوانزە سوارەی مەریوان
ئەگەنەوە پێیتەختی میری بابان
ئەوە ژەهری کوشندەی چ تیرە مارێکە
هیبارینی خوێنی ئێمەی سڕ کردووە؟
دواجار کە نالی خانەقای بەرقەڵای جێهێشت
لەو لاپەڕە رەشنووسانەی جێماویدا نووسیبووی
سەرت لە گومەزەکەی خانەقا ئەکا
- لایێ پڕە لە مەشعەلە، لایێ پڕە لە مەشغەلە -
تۆ چۆن ماوی؟

2

بەهاری دڕندان

هاوین بوو سوارەکانی دەوروبەری قەڵای مێردین
ئەو قەڵایەی سەری لە تەوقی ئاسمان و بنی لە
دەریاچەی وان بوو
کە خۆرەتاو لە تاق و پەنجەرەکانی ئەدا
رۆژهەڵاتییان پڕ لە نووری خودا ئەکرد
دەرودیوارو خشتە زێڕینەکانی لە ژێر تریفەی
مانگەشەودا
وەك یاقووتی شکاوی بەر تیشکی هەتاو
هەزارن هەزار تریسکەیان هەبوو
هەر خشتەی بە دەستی خانزادێ داڕێژرا بوو
هەر ڕێبوارێ بەوێدا تێپەڕ ئەبوو
هەر بۆ خاتری تەماشا
حەوت شەو حەوت ڕۆژ لەوێ ئەمایەوە
بۆنی بخووردی سەردیوارە ئارمووشییەکانی
ئەگەیشتەوە مەریوان
تا ئەو سەری گردی سەیوان

که حاجی به سەر منارەی قەڵاوە هاواری ئەکرد
- هێندە صورەت زۆر بووە، مەعنا لە بەینا ونبووە-
من تەواو لە دوا بەندەری شێتی بووم و هاوارم ئەکرد
بۆنی تەرمی بۆتان ئەکەم لە ناو دەریاچەی دۆکاندا
بۆنی شەبەیخوونی سوارەکان ئەکەم
لە ناو دارستانی ئەلوەتان دا
ئەو کاتە لە مەیدانی چوارچرادا قاشوانێ
بە سەری قەددیسەکان ئەکراو
گۆی سەری نەهری
ئەپەڕییە ناو ئاسنگەرەکانی دەرسیم
گۆی سەری شێخی دەرسیمیش
ئەپەڕییە ناو قەڵاکەی ئاربیلا
چەند سەختە سترانی پاییز کەبا هەڵئەکات
بۆنی تەرمە بێسەرەکان
ئەگەیەنێتە هەرچوار ئەقلیمی دونیا
ئەم ئێوارەیە قەرارە هەموومان
بچینەوە بەر دەرگی سەرا

بەیەکەوە گۆرانی بۆ دایکی وەتەن بڵێینەوە
خوێنی جەستەمان چکی کردوو
فرمێسکی چاویش وشك بوو
نەمانتوانی تاجە بە خوێنەکەی میدیا بهێنینەوە
هاوار بکەین سەفەرتان بەخێر سەفەرتان بەخێر
قوڵینگە ناوەختەکانی گەرمێن
ئێمەش خاچەکەی ئێوەمان هەڵگرتووە و ب
ەرەو نادیار ڕێکەوتووین.
کەوتووینەتە ناو خەرەندی مێژوو و ئەهەڕمێین

3

پەیکەری دزراو

دوای ئەوەی لە میخ و زنجیریان دابوو
هاواری ئەکرد
ئەو کەسەی بێرەوە ڕەت بوو
بەرەو ماڵی هەتاو ئەچوو
باوەشی پڕ بوو لە قەڵەم
دڵی پڕ بوو لە ئاگر، سەری پڕ بوو لە مەشخەڵ
ئەوە لەو کاتەدا بوو کە خاتوو مێرێ بەسەر پشتی
ئەسپە سپییەکەوە بوو
بەرەو مەنزڵگای شەهادەت
تارتارۆسی جێئەهێشت
لوورەی گورگە بۆرەکانی ناو دۆڵ و شاخەکان
ئەوناوەیان شەڵاڵی ترسێکی ئەبەدیی کردبوو
لەدوور دوورەوە بانگی ئۆرفیوسم کرد
کەمێکی تر سێتارەکەت لەدەریا وردوخاش ئەبێت
ئەو ئەسپە ڕۆحی جاویدانیی باوکی پشکۆیە

پێویستی بە ژەنینی تۆیە
تا هەڵسێتەوەو نەخنکێ
کتێبی ڕووناکی خۆی نووسیوەتەوە
کە دواتر بە خوێنی جەستەی پاکییەوە
بوو بە باخی ئەرخەوان
ئەو دەم بۆ دروستکردنی ڕووناکی سەفەری ئەکرد
ڕەنگە بۆ ئەبەد نەگەڕێتەوە
من بینیم لە ناو باخچەکەی میدیادا
پەیکەرەکەیان هێنایە خوارەوەو ون بوو
وەك ئەوەی ئیسۆ ئاسا
خوا هەڵیکێشابێتە لای خۆیەوە
ئەگەر بینیت پێی بڵێ ئێمەش بۆلای ئەو دێین
بەڵام ئورفیوس ئەوەندە
نوقمی سەرکێشی و خەیاڵ بووبوو
وەك ئەوەی سیریسیان دەرخوارد دابێ
وەها ئەیژەنی

ئەشك لە ژێیەکانی ئەهاتە خوارەوە
لە زینی ئەسپیی داو ڕووبارێ
زرینگەو سەداو جوانیی بۆ هەڵڕشتین
لە مەیخانەیەکی تاریکی سلێمانی
لای دارە سووتاوەکە دانیشتم
داوای گلاسێ بیرەم کردو خواردمەوە
خەیاڵ منی بردەوە سەر جێگەو بالینگانی
ئەو سارۆفیمەی
هەموو ئێوارەیەك لەسەر ڕێگای چەمی ڕێزان
لەسەر پردەکەی حافز و ناو مەیدانی شەڕی ئاوباریك
سەیری ئاسمانی دەکرد
زەینم بڕی نەئەکرد هەموو شتێ تێکچڕژا بوو
دوا قومم لە جگەرەکەم دا
کە پار ئەو وەختەبوو زامدار بۆی داگیرساندم
دەرگای مەیخانەم کردەوە
جگە لەو ئاگرەی لەسەرمەوە هەڵئەڕژا
هیچی ترم نەبینی
دواوەم خۆڵەمێش، ڕش ڕەش ڕەش
پێشەوەم ئاگر، گەش گەش گەش

4

هەرەسی بەفر

ئێمە هەموومان وەك ئاردی ناو پووش و پەڵاش
پەرش و بڵاو بوو بووینەوە
ئەوەندەمان گەرمایی دۆزەخی بیابان هەڵمشتبوو
ئەوەندەمان تۆزی غەریبی لێ نیشتبوو
خۆمان خۆمان نەئەناسییەوە
هەریەکەو کەوتبووینە ناو ڕێگایەك
کە هەمووی بۆ ناو دۆزەخ ئەچوو
من یەکەم کتێبی دانتیم ئەخوێندەوە
لە شیرازەیەکی نووسرابوو
بەشیرو خامە دەوڵەت پایەدارە
ئەمن خامەم هەیە شیر نادیارە
لەسۆراغی کوڕە لاوەکەی یاخسەمەرم ئەپێچایەوە
کە بوو بە چلوورە
هێشتا دوا دێی سنوورمان نەبڕی بوو
کە زریانێکی تووش هەڵیکرد

لەبەردەمی خۆماندا
تەرمی سەدان ئەسپیی سورخنمان ئەدی
کەسێ نەبوو گوللەی بەزەییان بەسەریانەوە بنێت
برسییەتی وەك گورگی هار
هەنجن بە هەنجنی ئەکردین،
هاوارم کرد تامیریشس
ئەی خوای ئەبەدیی شیعر فریام کەوە
شەو بوو خەونم بینی
نان ببوو بە پاشای سەرزەمین
فەرش بوو بوو بە تەختی هەمایۆن و شمشێر
گەنم جەماوەری بێ شومار
بانگم کرد ئەی نان ئەی نان
ئێمە چۆن پاشای خۆمان بخۆین؟
کە بە ئاگا هاتم هاورێکانم هەندێکیان دوور
کەوتبوونەوەو هەندێکیان
چووبوونە ناو ئەبەد

دەست خۆم نەبوو گریام زۆر گریام
بیرم لەو نێوەندە کیمیاییە ئەکردەوە
ئەکسیرێکم دەستکەوێ
دونیا بکات بە زێڕ تاجی ئولومپیادی
پەڕینەوەمانی لێ دابڕێژم
بەڵام
ئاخ، ئۆف، ئەشك، هاوار،قیژەی ژن، زیڕەی مناڵ
هاوکێشەکەیان لێ ناهەوسەنگ کردم
کەوتمە ناو خەرەندەوە
بە ئاستەم زەینم کاری دەکردو چاوم ئەیدی
ئەو شیعرەی جزیریم هاتەوە یاد
- ژڤێ زوڵمات و دەریایێ ژمەوجان قەت خەبەر نایێ-
دەنیا کش و مات بوو
هەموو شتێ لەبەرچاوم تاری بوو
زانیم لمی زەردی مەرگی یەکجاریمە دامئەپۆشێ.

5

كە گێڕایانەوە گریان

بەر لەوەی بەسەر پردە تەنهاکەی میرابۆ بپەڕینەوە
کە سینەی وەك بێژنگ کون کون بوو بوو
هەموو تفەنگەکانمان لوولپێچ کردو بە جێمان هێشت
کە هێشتا دووکەڵی شەڕی جەنگاوەرەکان
لە لوولەکانیان هەڵدەستا
کۆمەڵێك مراوی لەناو ڕووبارەکەدا بە هێمنی
هەموو جووجەڵەکانی خۆیان بەدوای خۆیاندابوو
بە ڕیتمی ئاوەکە هەڵئەکشان
بێئاگا لەوەی پاش کەمێکی تر
زریانێکی سارد هەڵئەکا
تەواوی ئینسانەکان لەو ناوە ون ئەبن
زستانێکی تووش شەڕی لەگەڵ باخی سروشت ئەکات
تاژدین - **ژ سوورەتێ شەمالێ** - هاواری ئەکردو
ئەیگووت
شێر شەبال کاڕکاڕەی گوێ بەگوار
کەی ئەگەن بە باخی مەحاڵ
ئێمە لە بای تووڕە چەقیوین
خاتوون پشتوێنەکەت تووند ببەستە

ئەو ڕێگەیەی ئەیبڕین یەکجار دوورە دوور
ڕێگایەکە لێرەوە هەڵئەکشێ تا گۆڕستانی ئەبەدیی
ئەگەر بگەینە ئەو لوتکانە
بەفر ڕائەخەین و تاریکی بەخۆمان دائەدەین
ئەو کاتە پێشەنگەکان لەمێژ بوو ڕایانکردبوو
دەنگی گرمە گرمی حەزیاکان
تێکەڵی بایەکی سارد ئەبوو
لە ناوقەدەوە هەڵیئەپاچین
ئەگەر مردن لەو ناوە بوایە
ئەمانکڕی و خۆمان پێ دائەپۆشت
ئەگەر دارستانێ هەبوایە ئەبووین بە زاباتا
زەمەنی ئەحمەد پاڵەوانیش بەسەر چوو بوو
تا بچێتە شەڕی دێوەکان
ئیدی نە حەقیقەت دادی ئەداین نە خورافە

ملی ڕێمان گرت و زادگامان
وەك خانوێکی دەرگا شکاو و شکستە باڵ
لەپشی سەری خۆمانەوە جێهێشت و
گیانمان خاڵی بوو لە بەها
لەدوور دوورەوە مەلی درەختەکانمان ئەبینی
بەڕەوە ئەسووتان
چیتر بریقەی کانییەکانی کێلەشین
لەوەرزی بەهاردا هەڵنەڕژان
تا لەبەر تیشکی خۆرەتاودا بریقەیان بچێتە ئاسمان
ڕەوەی ئاسکەکان ڕەوەزکانیان جێهێشت
هەموو وجوودمان بەجێهێشت و
دامانە دەست وەفای سەگەکان

6

ژیانەوە لە ئاگر

ئەو سەرزەمینە هەتا چاو هەتەری ئەکرد ئاگر بوو
ئاسمان و زەویی
لەسەر جەنگاوەرە بێ تیرو کەوانەکان داخرابوو
سەرچاوەی ئاوی خودا
لە باڵندەو ئاسکەکان کوێر بووبۆوە
هەر درەختەوە مەشخەڵە ئاگرێکی پێوە هەڵواسرابوو
شەوانە ئەو ناوە لە ئاهەنگی باخۆسی گریك ئەچوو
ئەتگوت بەهەزارەها دیوژین
دەستییان داوەتە فانووسی ئەفسووناوی خۆیان
بەدوای حەقیقەت ئەگەڕێن
هیچ دەنگێ لە ئۆردووگاکەی جەنگیزخان نەئەهات
تەنانەت زیڕەی ساوای لەدایکبووش قەدەغە بوو
هەر سەرێ لە لاشەی جەنگاوەرەکان
کۆشێ ئاڵتوونی خەڵات بوو
زانیم ئەو سەرانە بوونەتە ئەو ئیکسیرەی

تەرم ئەکات بە زێڕ
قیامەتێ بوو لە تراژیدیاو کەڕنەفاڵێ بوو لەخوێن
ئێوارەیەکی هێندە خەمگین بوو
کە لەپشتی دالانپەڕەوە بەرەو کانی سپیی شۆر بوومەوە
هەستم بەوە ئەکرد هەرگیز خوا ئێمەی خۆشناوێ
لە میانی زەمین و ئاسمان ئێمەی هەڵواسیبوو
لە دوورەوە ئەمبینی
کە قەتارەی کۆترە قەفەسکراوەکان ئەترووسکانەوە
ئەوانە قوربانی بوون
بۆ قوربانگای خواکانی دۆزەخی ئەگوازرانەوە
بەهەزارەها هەرقەلی دارینی جەنگی تەروادە
لە چۆمی زرێباردا
لیکاسەکانیان لە چیای ئیتادا فڕێ ئەدایە خوارەوە

دوا مەلەی مەرگیان ئەکرد
نەوەکانی هیتلەر منالّەکانیان
وەکو کتێبی جووەکان ئەسووتاند
نوێژیان ئەکرد و لەخودا ئەپاڕانەوە
بگەن بە فیردەوسی دانتی و بە حۆرییەکان شاد ببنەوە
ئەو کاتە ئێمە لە دوا گوندەکانی سنووردا
سەیری سەرزەمینی سووتاوی خۆمانمان ئەکرد
ئەتگوت دەریایێ لە ئەبەنووسە
گۆڕستانێ لە کفنی ڕەشە
دەنگی پڕ میهری تامیریسم بیست هاواری ئەکرد
قەقنەس باڵندەیەکی چەند ئازایە
لە خۆڵەمێشی خۆی زیندوو ئەبێتەوە
هەڵەکۆك سەر لەبەفر دەر ئەهێنێ
بەهاردێ و گیا شین ئەبێتەوە
پەریخان نازداری کوردان
کە تۆمان ئەبینی ئەتگووت شاژنی دەریای
ئاوی ژیان لەبەرتا ئەڕۆیشت و یاقووتی خوێن لە
کوڵمەتا ئەدرەوشایەوە
ئەوێستاش هاتینەوە بەفری دونیا
بەسەر کەزیەکانت باریوە
هەر دێینەوە.

پەراوێزی یەکەم – قاشوانێ-

- پاییز پاییز – من وەك پارێزەری فۆرمەکان بەکارم هێناوە. سترانی پاییز هێمایە بۆ شیعرە بەناوبانگەکەی گۆران.-

- دوایی نایێ دادم دادت، دێرێکی شیعری پاییزە

، ئەیوبی پەیامهێن و یوسف و یاکۆب سیمبۆلی ئەفسانەیین، ئاین زەوتی کردوون

- - سوخەن نەواز، هێمایە بۆ ئەحمەدی خانی و شیعرە بەناوبانگەکە، گەردێ هەبا مە

- خانی لەپزێڕین پاشای مەفتەنی دمدمێ، هەروەها بۆ ئەفسانەی هەڵدێرانی کچەکانی ناو دمدم لە کاتی داگیرکردن و ئابلۆقەدانی ئاشکراکردنی سەرچاوەی ئاو لە لایەن خائینەکانەوە.

. - شیرین و فەرهاد داستانی ئاشقانی کێوی بێستوون

- هێمایە بۆ ئیمارەتی بابان و شەری یەکتری و هیجرەتی نالی شوبهاندنی دوانزە سوارەی مەریوان بە نەگەڕانەوەی نالی کە داخی کوردان سەری پێ هەڵگرت. دوادێر شیعری نالییە ئەو دەم کە لە خانەقای هەولێر بووە.

- چیای سورداش هێمایە بۆ لاوکەکەی کاوێس.

پەراوێزی دووەم، بەهاری دڕندان

- مەبەست خانزادی میری سۆرانە.
- مەریوانی کوردستانی رۆژهەڵات و گردی سەیوانی سلێمانی.
- شیعری حاجی قادری کۆییە، وەسفێکە بۆ ئەوسای وەزعی نالەباری کورد.
- دارستانی ئەلوەتان» دارستانێکی زۆر چڕی کوردستانی ڕۆژهەڵاتە، بێشەی شۆرش و خوێن بووە.
- سەری هەردووشێخ نەهری دەرسیم بەدەستی تورکە رەگەزپەرستەکان پەڕێنراوە.
- بەردەرکی سەرا هێمایە بۆ خۆراگریو موقاوەمەت.
- تاجەکەی میدیا هێمای مێژوویی سەدانساڵمانە.

پەراوێزی سێهەم، پەیکەری دزراو

- - مێرێ ڕەمزی فیداکاری و شەهادەتە بۆ ئافرەتی کورد
- کتێبی ڕووناکی هێمایە بۆ کتێبە بەخوێن
نووسراوەکەی شەهید عبدالخالق.
گەڕایەوە - باخچەی هۆلی میدیاو نەمانی
پەیکەرەکە باخچەی ئەو هۆڵەیە کە چواندنی شەهیدە
بە ئیسا کە بۆ ئاسمان
- ئورفیوس ویستی بە موزیك ژنەکەی لە خنکان رزگار
بکات و نەیتوانی.
- ئیسۆ واتە عیسا کە خوا هەڵیکێشایەوە.
- سیریس جۆرە شەرابێکی سیحراوییە.
- سارۆفیم فریشتەی ئەفسانەکانە.
- باوکی پشکۆ شەهید عەبدولخالیق ، رەمزی
ڕووناکبیری و شەهادەت.
- - - پردی حافز لای بالەکایەتییە و چەمی ریزان
لە رێگەی هەولێر و کۆیە سلێمانییە
- زامدار هێمایە بۆ مەحمود زامدار.

پەراوێزی چوارەم، هەرەسی بەفر

- بەشیرو خامە دەوڵەت ..... ئەمە شیعری پڕ شکایەتی حاجی قادری کۆییە.

- تامیریس بە پێی ئەفسانەی گریك خوای شیعرو ئاوازی ناسکە.

- لە کۆندا هەوڵی ئەوە دراوە کە بە جۆرە ئیکسیڕێکی کیمیایی، بەرد بکەن بە زێر.

- ژڤێ زوڵمەتێ دونیایێ....... شیعری مەلای جزیرییە 470 ساڵ لەمەوبەر.

- لەکاتی ئەنفالەکاندا هێزەکان هەر دوور دەکەوتنەوەو زریان و بەفریش لەپێشدا بوو، دواوەش بوو بوو بە خۆڵەمێش.

- هەموو دێڕەکانی ئەم بەشە گوزارشتە لە سەردەمەکانی ئەنفالی بەد ناو ، تا ئێستا ئەوەی لە ئەنفال ڕوویداوە هەرگیز ناگێڕدرێتەوە، کارەساتی ئاوەها نموونەی کەمە لەسەر زەویی.

- تفەنگەکانمان لوولە پێچ کرد هێمایە بۆ فڕێدانی چەك لە کاتی نەمان و لەناوبردنی شۆرش

- چوزانم - داستانی هیجری من شەرحی بە نووسین ناکرێ – ئەوانەی ناو دوو داشن شیعری خانی و حاجیە.

پەراوێزی پێنجەم. کە گێڕایانەوە گریاین

- لەسەر پردەکەی میرابۆ: تەنها بەسەر نووکی ڕمەوە نەبێ ئێرە جێ ناهێڵم، خەتیبی شۆڕشی فەرەنسی بوو، لەجیاتی پردی کون کون بە تۆپ و تەیارەی دوژمن بەکار هاتووە، وەك ماسکێکی ئێستەتیکی.

- تاژدین، کارەکتەری ناو ئەویننامەی مەم و زینە،

- ئەحمەد پاڵەوان، پاڵەوانی ناو چیرۆکە کۆنەکانە.

پەراوێزی شەشەم، ژیانەوە لە ئاگر

- دیوژین، هێمای گەڕانە بە دوای حەقیقەت کە بەڕۆژی ڕووناك چرای داگیرساندبوو.

- دالانپەڕ، سێگۆشەی سنووری کوردستان.

- هەرقەل لیکاسی لە چیای ئیتادا فڕێدایە خوارەوە چونکە وایزانی ئەوە کە ئەو جلەی بۆ هێناوە کە ژەهرڕێژکرابوو، هەرقەل بەو جلەوە خۆی لەسەر شاخێکی بەرز فڕێدایە خوارەو مرد چونکە هەرچەند هەوڵی دا نەیتوانی دایکەنێ.

- هیبارین ئەومژادەی ناو خوێنە کە خوێن لە چڕ بوون و پەیت بووندا ئەپارێزێ.

- ئەم شیعرە داستانی پڕ تراژیدیای نەتەوەکەمانە، کە لەسەر ئەم زەمینەدا ، تاقانە نەتەوەی دونیایە، کە هەمیشەو بەردەوام لە پرۆسێسی سووتاندایەو هەمیشەش وەك قەقنەس لە خۆڵەمێشی خۆیا زیندوو ئەبێتەوە-

خەزنەکانم

دارستانێکم هەبوو بچووك
بەقەد تەڵی هەزار چەشنی پرچی تۆ
ئێواران وەك ئاو
وەك تەقینەوەی کانی شێت
وەك ڕۆیشتنی ڕێگا سەرخۆشەکانی بەری پێت
گۆرانیم لە ناویا ئەچڕی
دڵێکم هەبوو بەقەد سێو
سێوی خەون و بەرامەو بۆ
سێوی خودایی ڕسکاوی ناو سینەی تۆ
بە یەکەوە ڕێی شارو شارانمان ئەبڕی
خونچەیەکم هەبوو بەقەد دەمی تۆ
کە ئەچووینەوە باغی تەنیایی
بۆنی هەموو گۆی زەوییمان پێوە ئەکرِی

سنەوبەرێکم هەبوو بە قەد باڵای تۆ
پێیەوە ئەچووینە ئاسمان
لەگەڵ خودا دائەنیشتین
بەهەزاران هەزار باڵدار بەسەر سەرمانەوە ئەفڕی
تۆ هاتی دارستانت لێکردم بە تاریکی و پێوەندو کۆت
شەوگارت پڕکردم لە ترس و تەمی بێدادی
دڵت ڕەقکردم وەك ئەو دڵەی خۆت
ئێستا دوو بەردین من و تۆ
بەردێ لەناو سینەی منە
بەردێکیش لەناوسینەی تۆ

تیشکی ناو ئاو

1

زۆرجار چوومەتە چیاکان
ئاوم لەسەر تاوێرەبەرد خواردۆتەوە
بیرم لەوە کردۆتەوە هەرچییەك من دایئەڕێژم
بە نێو سەختەندازی ژیان
ناگا بەبەرزی ئەو لووتکەی
سروشت بڕستی پێداوە
هەربۆیەش بڕیارم داوە
بەرزی بکەم بەنیشتیمان

2

زۆرجار بەسەر بەنداوەکاندا وەستاوم
بیرم لەوە کردۆتەوە چی بنووسم
ناگا بە جوانیی ئەو تیشکەی
هەتاو ئەیڕێژێتە ناو ئاو
هەربۆیەش بڕیارم داوە
هەر گەوهەرێ دایبڕێژم
ئەبێ گەش بێ وەك تیشکی ناو دڵی هەتاو

3

چوومەتە ناو کۆڕی مەستان
پێکی خەستم خواردۆتەوە
بیرم لەوە کردۆتەوە چی بنووسم
ناگاتە مەستی کاسەیێ شەرابی سوور
هەربۆیەش بڕیارم داوە
بەشەرابی جاویدانیی
زەیتی شیعر داگیرسێنم

4

زۆرجار بوومەتە میوانی ناو دەریاکان
مەلەم لەگەڵ پەری خەیاڵم کردووە
بیرم لەوە کردۆتەوە
چی بنووسم بە دڵ و داو
ناگا بە شەوقی ئاوەکان
هەربۆیەش بڕیارم داوە
شیعر پڕکەم لە خووڕەی ئاو

5

چوومەتە ناو دڵی سپیی مانگەشەوان
بیرم لەوە کردۆتەوە چی بنووسم
ناگا بە زیوی ئەو بەفرەی
تریفە ئەیبەخشێ بە تاشەی چیا
هەربۆیەش بڕیارم داوە
جەوهەری شیعرم تریفە بێ
کەروێشکە بکا وەك گیا

سەراب

هێندەم ئەوین لە نێو دڵم داکردووە
بەشی هەموو عاشقانی دونیا ئەکا
هێندەم ئاوی جاویدانیی
بەسەر شەتڵی ژین ڕشتووە
بەشی هەموو تێنووانی زەمین ئەکا
هێندەم گریان لە ناو سینە هەڵگرتووە
بەشی هەموو پرسەکانی مێژوو ئەکا
کێ ئەوەندەی شیعرەکانی من خەمبارە
بەدیار جەستەی نیشتیمانێ
سەدان ساڵە بۆ ئازادی
خاك و خۆڵی تێکەڵ بە خوێنی خۆی ئەکا؟

کەی دێی

کەی دێی هەتا مەلت بنێرمە پێشوازی
داو داو تیشکت بۆ ڕابخەم
پونگی چیات بۆ بهۆنمەوە
مرواری ژێر دەریاکانت بۆ ڕاوبکەم ؟
کەنار کەنار
گەنمی سپیی قەندەهارت بۆ ئەچێنم
زێ زێ ئاوت بۆ لەبەردی شاخ ئەهێنم
ڕێگات بۆ کورت ئەکەمەوە
تۆ ڕووبارو ڕووبار وەرە
هەر زوو ئەگەیتە ماڵی من
بەس تۆ وەرە
ساماڵت بۆ ئەهێنمە خواری خوارەوە
لە ناو ئاونگی سپێدان غەرقت دەکەم
سووڕی زەمەن ئەوەستێنم
تەختی ترست بۆ لەق ئەکەم
شەوگارت بۆ
بەشەوقی شیعر شەق ئەکەم
بەس تۆ وەرە

شەڕ بۆ ژیان

شەڕێکی زۆرم لە گەڵ ژیان کرد
بەڵام ژیان بێ ڕەحمانە
لە ناو دڕك و داڵی مەینەت بە جێی هێشتم
شەڕێکی زۆرم لە گەڵ خودا کرد
بەڵام خودا وەك ئەوەی من دەستکردی ئەو نەبم
لە میانی ئاسمان و زەویی بە جێی هێشتم
شەڕێکی زۆرم لە گەڵ قەدەر کرد
بەڵام قەدەر زۆر نامەرد بوو
وەك ئەوەی من نێچیرێك بم
لە ژێر چڕنووکی ئەزەلی داگیر کەران بەجێی هێشتم
شەڕێکی زۆرم لە گەڵ خۆم کرد
بەڵام خۆمیش لە هەموویان سەگبابتر بوو
لە ناو جەرگەی خوێنی یەکتر بە جێی هێشتم
شەڕێ نەماوە من نەیکەم
هەتا دواجار شەڕیش خەنجەری ئەبەدیی

کوتایە ناو قەدو پشتم
لە پێناو تۆ بۆ ئەبەد من شەڕی خۆم ئەکەم
کێ ماوە دەستی هەڵبڕێ
من هێشتا کورد بوونم ماوە
تا هەتایە بچێتە ناو شەوەزەنگی هەموو شەڕێ

زۆری ماوە

هێشتا لووتکەی گەلێ مانای بەرز ماوە
شیعر پەی پێ نەبردووە
هێشتا ڕێگەی زۆر تاریك و نووتەك ماوە
هەنگاو ڕێی پێ نەبردووە
دێوی زۆر کوشندە ماوە
ڕێگەی ئاوی لە عاشقاندا گرتووە
زۆر باغ ماوە گوڵی ئازادی لێ بچنین
زۆر بێستانی شیعر ماوە
تا جاویدانیی تیا بڕنین

دوور دوور

دوور ڕۆیشتی دوور دوور
تا ئەو پەڕی ئاوە دوورەکان
ئەزانم تا تۆ دێیتەوە
سەرم پڕ ئەبێ لە بەفرو
خوێنم پڕ لە شەکر ئەبێ
یا ماڵم ئەبەمە ناو خۆڵ
تێکەڵ ئەبمەوە وەك جاران
یا ئەبم بە پارچە تەمێ
سپیی ئەچمەوە لە ئاسمان

قاسەی خۆر

که دێی ئەڵێی بات له نێو لەپت شاردۆتەوه
تاکه درەختێ ناجووڵێ
ورشەی هیچ گەڵایێ نایێ
ئەڵێی شەووت له ناو چاوت بەند کردووه
بۆیه هەرگیز خۆر هەڵنایێ
یا هەر ئەڵێی قاسەی خۆرت شکاندووه
کەونت له نوور ڕەخساندووه
تۆ هەمیشه وەره نامووسی کەون بگۆڕه
خۆر له ئاسمان دابەزێنه
تەخت و بەختی دوو جەمسەری وەرگەڕێنه
لەوەتەی خۆت له نێو سێودا شاردۆتەوه
دونیا هەمووی تام سێو بووه

بەرانبەر جوانیی

که ئەدوێی وشەکانت ئەبن بە قەند
لە دەمی چیا ئەتوێنەوە
جۆگەلەکان پڕ لە شەهدی هەنگوین ئەبن
پیتەکان ئەبن بە مرواری
لەناو دڵی تاریکی شەو ئەشنێنەوە
که جوانییت تاوێر هەڵوەرێنێ
دەبێ حاڵی دڵم چی بێ
تۆ هەمیشە بدوێ

رامبۆ

من کار لەناو ئایرۆنیەتی وشە ناکەم
کار لەناو ئایفۆنیەتی شیعر ئەکەم
ئۆبێکت پێلاوی واقیعە
ئەوەی بۆ شیعر گەورەیە
سۆبێکتی ڕیتم و سەدایە
رامبۆ دوای ئەوەی گوڵەکانی لە ژێر پێی خۆی
پلیشاندەوە
وتی ئێوە سۆبێکتی من نین
دوای بڕینی قاچی چەپی
قاچە بڕاوەکەی خۆی نایە ژێر هەنگلی و
بە گریان و پاڕانەوە گەڕایەوە لای گوڵەکان
داوای لەوان کرد بیبوورن
بەڵام گوڵێ، تاقە گوڵێ نەبوو وەڵامی باتەوە
رامبۆ گریا زۆر زۆر
مرد، نە گوڵێ نە گیایێ
لە سەر گۆڕەکەی شین نەبوو
کێن ئەوانەی پێیان وایە
تەنها ئۆبێکت جگەرەی ڕۆژانەی دونیایە
ئەدی بۆچی وەها ڕاڕاو وەها دڵتەنگ
دەنگیان لە هیچ شیعرێ نایە؟

ناسرەوێ

نەکەوتووم زەمەن
باری گرانە و لە کەوتن تێ ناگا
ئەگینا من تا ئێستاش وەك خۆمم
بەڵام دەستی عیشق و ئەوینە بە زەمەن ڕاناگا
ئەوانەی ئەگۆڕێن
پێستیان ڕەونەقی تیشکی خۆر ناناسێ
هەر بۆیەش بە هەموو گەرمیەك ئەتاسێ
بەرگەی گەرمی و ساردی ناگرن
هەندێ جار لە ساتێ چەند جارێ ئەمرن
ئێستاکەش وەك خۆمم
نوقمی زۆر لە ئاوی لێلاوی
زۆر رووبارو چۆمم

قەڵەمی ئەوین

1

بە قەڵەمی خەمگینی پاییز
لە سەر گەڵا نووسیم تۆم خۆشئەویست
هێندە لە باڵای تۆ ئاڵام تا دواجار
لە باوەشی من هەڵوەرایت

2

بە قەڵەمی تەڕی باران
لە سەر سینەی کێڵگە نووسیم تۆم خۆشئەویست
هێندە بە گوڕ باریمە سەر دڵی گەرمت
تا دوا تنۆکت هەڵمژیم

3

بە قەڵەمی هاژەی ڕووبار
لەسەر ڕوخساری دەریا نووسیم تۆم خۆشئەویست
هێندە بە تاو هەڵڕژامە دەروونتەوە
تا ونبووم و بڕامەوە

4

به قەڵەمی گەرمی هەتاو

لەسەر ڕۆحی بەفر نووسیم تۆم خۆشئەویست

هێندە بە کوڵ بە ناو خوێنی تۆ هەڵپژام

تا بۆ ئەبەد توایتەوە

5

بە قەڵەمی ناسکی پەپوولە

لەسەر گڕی مۆمێ نووسیم تۆم خۆشئەوێت

هێندە هاتمە ناو چاوتەوە هەڵکروزام

تا دواجار توامەوە

زەویی تەنها زەویی

له دامێنی پڕ له گەوهەری گیادا
که باشووکه خەمبارەکان تیایا
هەلهەلەی تەنهایی ئەچڕن
بەسەر ئەو دارکاژانەی به شنەی بایه دوورەکان
پەرچەمی ماتەمینی
به سەر گوڕغەرییەکانەوه ئەبەشنەوه
له ئاسۆیەکی خەمگیندا که تیشکی ئەرخەوانی
ئەدرەوشێتەوەو دونیا شەلاڵی خوێن ئەبێ
نەسیم وەك هەڵسانی لەهێ و
سەمای داربیی ناو ئاو
دەپڕژێنه ناو دارستانی ڕۆح
لەو کاتانەدا نەمری
ئاوات خواستەی هەموو بوونەوەرەکانی سروشته
خودا له بانی بەرزەوه
سەیری بێ ئارامی مرۆڤ ئەکات

وەك ئاشەوانێ جەستەی مردووەكان
دەكا بە زادی ڕۆژانەی مەلەكان
نەوەی تازەی لێ ئەڕسكێنێ
كە گلێنەی چاوە ڕەشەكانی دوای جەنگەكان
وەك ئەڵماسی ڕەش
لە لێواری دەریاكاندا ئەشەوقێنەوە
وای لەو كاتەدا دونیا چەند بە ئازار ئەڕۆشێنێتەوە
لە هەمان ئەو ساتە سیحر ئامێزەدا
كە زمان جیهانبینی خەونە
سەر ئەبێتە خەزنەی خەیاڵ و
دڵ پڕ ئەبێ لە كریستاڵی تاسە
كپیی و بێدەنگی سەراپای وجوود دائەگرێ
بناری شەلاڵ بە جریوەی ئارامبەخشی مەجاز
كەون بەهەموو مەجەڕڕاتەكانی باڵئەگرێ
ئەوەیان چ خەون و خەیاڵێكە

مرۆڤ ئەخاتە زیندانی ئەندێشەوە؟
درەختە سەر لەبەر هەورەکان
کە ئەڵێی قاڵی ڕەنگاورەنگی خودان
ئاسمان دەشارنەوە
فەرهەنگی زمانی دامێن
پڕ لە وشەی جاویدانیی ئە بێت
هەموو گیانلەبەرێ ئەکەوێتە سەما
هەتا دێ ئاوی تەقیوی ناو تاوێرە بەردەکان
ئاوێزانی خاك ئەبێ
ئەوکاتە دیدگا لە چاو و تامی ژیان لە دەم و
مەمکی سروشت لەدەست
چەند خۆش ئەبن خودایە
تەمتومانێکی سپیی
ئاواز لە ئاسمان دەسەنێ و
ئەیچرپێنێتە گوێی مرۆڤ
ئاوازێ کە نەمری ئەبەخشێ بە شیعر و
کۆتایی بە لێکدانەوەی بێ مانا
هەموو شتێ لەبەرامبەر جوانییدا
وەك بەفر ئەتوێتەوە

تەنها جوانییە سەرداری ژیان
غوربەتێ ئینسان دائەگرێ
لە غوربەتی زەویی ئەچێ
کە ئاوی ژیان ناگاتە دەروونی پڕ لە شەقاری
تا جلی بەهار لەبەر بکات
هەموو شادییەکانی سەر زەویی
سەرەتای کۆچی باڵندەکانە
سەرەتای شەقاوەتی مرۆڤەکانە
ئەو مرۆڤانەی لەگەردی بەیانەوە تا بوڵێل
بەدوای ساتێ حەسانەوە
ڕائەکەن و هەر ڕائەکەن
بەڵام هەرگیز ناگەن
ئەوە خەمە قووڵەکانە بە بای ئەکەن
هەیداد هەی بێداد مانگەشەو چۆن
بەیەك گەیشتنی
ئەو هەموو ئەویندارانەی ئاشکرا کرد
کەوتنە بەرتیری ڕاوچییەکانی تاریکی
لە دوورەوە کێلی گۆڕستانەکان سپیی ئەچنەوە
وە ك ئەوەی باوەش بۆ
ئەو هەموو خۆشییە بکەنەوە

هەموو خۆشیەکانیش
سەرەتای کرانەوەی گۆڕستانەکانە
لەو دامێنە پڕ لە شەوی یەڵداو
کورتەساتی خۆشییەکان
ئەبێ ئینسان چی بکات؟
باشووکەکان
لەدەمی ئەشکەوتی بنارەکان کۆچیان کرد
گۆڕستانەکان چۆل بوون و
ئینسان بە تەنها مایەوە
منیش لە ئاستانەی ئەو ماجەرایەی
ئاوێزانی خۆشی و بەدبەختییە
سەیری بنی ئاسۆ ئەکەم
دڵم پڕ بووە لە ڕۆشنایی
کە ئەزانم
هەموو رۆشناییەکان سەرەتای تاریکین
بۆیە تەنها دانیشتم
کەسێ نەبوو دڵم لە قووڵایی جەستەم ڕزگار بکات
کێ هەیە دڵم بداتەوە
لە میانی عەدەم و هەبوونی بێ مانا
چ جیاوازییەك هەیە ئەی دۆست ؟
کە ژیان شیرین ئەبێت

تاڵی بۆ وا بە پەلەیە بگات
کە دڵ پڕ دەبێت لە سروودی شادی
پرسە بۆ وا زوو هەڵئەکات
هەموو گەرمییەکان
سەرەتای دەرکەوتنی سەهۆڵبەندانە
تەنها زەوییی هەیە تیایا بژین سارایەو کۆتایی نییە
جگە لەسەر پشتی تۆ ئەی زەویی
ئەی دایکی مرۆڤایەتی
ژیان لە هیچ شوێنێکی تر نییە
ناشبێ

قوربانی

دەرگام لە ڕەشەبا گرت
تا تۆ نەوەریت
بەڵام ئەفسووس خۆم وەریم

بەرەو سپی

شەونم و سپێدەم تێکەڵ کرد خۆرهەڵات
تاریکی و ئاسمانم تێکەڵ کرد مانگ هەڵات
هەویری مرۆڤ و شەبەقی ئارەزووم تێکەڵ کرد
دونیا پڕ دوکەڵ و ئاگر بوو
کە پاکی و دەروونم تێکەڵ کرد
سەرتاپای ئەم کەونە
سپیی سپیی هەڵگەڕا

کلیلی گەوهەر

ئەو کلیلەی دابووم بە تۆ
ئەوە کلیلی ڕۆحم بوو
کەبە گۆشت و خوێنی جەستە دامڕشتبوو
ئەشکی ڕوونی چاوەکانمی هەڵمژتبوو
شەڵاڵی بۆن و بەرامەی
نیشتیمانی خۆم کردبوو
بەسینەی خۆتی هەڵواسە
ئەو کلیلە کتێب و دەفتەری من بوو
ئەو کلیلە شەوقی پڕ جەوهەری من بوو

سازش

من ئەمەوێ سازش لەگەڵ زمان بکەم
ماناو ڕیتمی قووڵاییکانم پێ بەخشێ
بەڵام هەتا دێ گوزارشت
بۆ ئەستەم و سەختەندازەکان هەڵئەکشێ
من ئەمەوێ زمان بکەم بە بلێسە
درەوشانەوەی ئەبەدیم بۆ هەڵڕێژێ
بەڵام قەڵەم وەکو کچێ
بۆ ئەمیری زمان ڕائەکشێ
زمان بۆتە زیندانی بوون
تا دێ سەخت هەڵئەگەڕێ
سینەم پڕ بووە لە مەلی تێنووی فڕین
زمان ئاسمانی گرتووە
دەرگای لەسەر ئاخاوتنی
جیلوەی جوانیی داخستووە

من ئانجیلۆم

ئەزانم لەناو دڵی هەر بەردێ
پەرییێ زنجیر کراوە
لەناو دڵی هەر کەڤرێکا
داودێ خۆی حەشارداوە
ئەبینی ژیان چەن بە پەلە
جوانییەکان ڕائەماشێ
هەربۆیەشە ستیلەکەم
جەستەی بەردەکان ئەتاشێ

ئەسپەکە ئەسپەکە

له دوور دوورەوە ئەسپێک دێ
ئاگر له سمی هەڵئەچێ
ئەو ئەسپە نیشتیمانی ون کردووە
هەرگیزاو هەرگیز ناگاتە جێ
چاوەکانی پڕن له حەسرەت
شەڵاڵی ئارەقەی کەوتن
لەهەموو ئەسپێ ماندوو ترە
له هەموو ڕێبوارێ تێنووترە
کورژنی ئەو ئەسپە
له هەموو هاوارێ بەسۆ ترە
ئەسپێکە دەشت و کێوو تەلانی ڕکی تەی کردووە
ڕێگەی هات و نەهاتی بڕیوە
گەیشتۆتە هەر ئاوێ وشکی کردووە
له هەر مەیدانێکی جەنگا
هەزاران ڕمی پێکەوتووە
زاکیرەی پڕە له شکست و برین
ئەو ئەسپە ئێمەین
کە نە ئەگەین و نە ئەمرین

شکاوە دڵی من

کووپەڵەی دڵی من شکاوە
شکاوە کووپەڵەی دڵی من
پڕیەتی لە گەمەی دڵشکان
پڕیەتی لە یەقینی گەرمی پڕ گومان
کووپەڵەی دڵی من پڕیەتی لە شەرابی ئەوین
پڕیەتی لە شەرابی ئەوین دڵی من
پڕیەتی لەخەونی ئەبەدی هەڵفڕین
پڕیەتی لە پرسەی بێ گۆرانی چڕین
شکاوە دڵی من
دڵی من شکاوە
ئێستاکە گۆشت نییە
دڵی من هەر ئاوە